

Lucie KRUCHŇOVÁ, *Židovské obyvatelstvo okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*, České Budějovice 2014, (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 113 s. včetně příloh.

Posudek vedoucí bakalářské práce

Problematika života a společenské pozice židovské populace v českých zemích do první poloviny 20. století včetně a zejména pak období označované jako „holokaust“ představuje badatelsky velmi vyhledávané téma. Zejména holokaust patří k populárním tématům u nás i v zahraničí, které nepřestává být aktuální především v souvislosti se stále častěji se vyskytujícími extrémními názory tzv. popíračů holokaustu. Otázkou poměrně početného židovského obyvatelstva z území soudního okresu Sedlec a problematikou jeho sociální pozice a majetkové situace až do násilné deportace a fyzické likvidace za nacistické okupace Čech a Moravy ve 40. letech 20. století se rozhodla zabývat Lucie Kruchňová v bakalářské práci nazvané *Židovské obyvatelstvo okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*.

Práce je pojatá poměrně komplexně a pro její zpracování autorka využila takřka veškeré dostupné a do současnosti dochované prameny nejen na místní úrovni (SOkA Příbram), ale i na úrovni celostátní (NA Praha, ŽM Praha) a využila také mezinárodní databáze. V úvodní pasáži (s. 8–12) nejprve upozornila na zvláštní postavení židovské menšiny a jeho proměny v poslední čtvrtině 18. století. Přiblížila územní členění a organizaci oblasti, o níž pojednává, a v posledním oddílu zhodnotila prameny, s nimiž pracovala, z hlediska jejich dochování, dostupnosti a jejich informační a výpovědní hodnoty, stejně jako vzájemné kompatibility.

Druhá kapitola (s. 13–19) je kompilativního charakteru a je věnována vzniku Protektorátu Čechy a Morava, stejně jako otázkám „židovské“ politiky v protektorátu až po tzv. konečné řešení židovské otázky vypracované Adolfem Eichmannem a Reinhardem Heydrichem. Navazuje na ni plynule třetí kapitola (s. 20–25), která přibližuje zrůdnost nacistické rasové koncepce a její praktické dopady na obyvatelstvo Říše i okupovaných území, a také čtvrtá kapitola (s. 26–28), ve které se autorka věnuje právě tzv. konferenci ve Wannsee a jejím výsledkům, jež znamenaly pro židovskou populaci celé Evropy katastrofu.

Pátá kapitola (s. 29–45) již vychází z vlastních autorčinných výzkumů v pramenech a obrací pozornost k Sedlecku, konkrétně k Židovské náboženské obci Prčice-Sedlec. Věnuje se jejímu právnímu zakotvení, vnitřnímu životu, jejím příslušníkům, samosprávě, institucím, úředníkům, služebníkům a zaměstnancům a v neposlední řadě také jejímu finančnímu zabezpečení, a to na základě rozboru dochovaných stanov.

Šestá kapitola (s. 46–59) je zaměřena na posouzení sociálního postavení židovské populace Sedlecka. Autorka zde vychází z osvědčených metodických přístupů ostravských historiků sociálních dějin (J. Majtěček, J. Machačová a jejich tým), a z východisek, která jí nabídly dostupné prameny. Zaměřuje se proto na potřebu a její uspokojení a na problematiku tzv. socializace a na základě pramenů, které měla k dispozici, si klade otázku, jak byla tato potřeba uspokojována příslušníky židovské komunity a tedy jak socializace této menšiny probíhala. Na základě toho pak židovské obyvatele začleňuje do jednotlivých sociálních vrstev v rámci soudobé české společnosti. Výsledek je velmi zajímavý, neboť naznačuje, že židovské obyvatelstvo Sedlecka ve většině případů náleželo ke středním vrstvám (včetně podnikatelů, soukromníků a gážistů či svobodných povolání).

V sedmé kapitole (s. 60–76) autorka přehledovou formou pojednává o židovských obyvatelích sedleckého okresu, o jejich aktuálním sociálním statusu na počátku nacistické okupace českých zemí, o jejich rodinných a příbuzenských vazbách, věku, majetnosti a v neposlední řadě také o jejich vzájemné výpomoci v dobách, kdy byl příslušníkům tohoto etnika po dvou stoletích relativní svobody opět zakázán výkon mnoha konkrétních povolání. Přehled v první části této kapitoly je členěn podle jednotlivých osad ŽNO Prčice-Sedlec a v rámci obcí podle čísel popisných. Po něm následuje podrobný popis jednotlivých mikrokomunit a vztahů mezi jejich příslušníky.

Závěr (s. 77–79) přináší celkové zhodnocení dosažených výsledků a shrnutí získaných poznatků o židovské komunitě ze Sedlecka. Práce obsahuje také všechny další nezbytné náležitosti a poměrně bohaté přílohy, jejichž sestavení vyžadovalo zvláštní péči a především využití značného počtu pramenného materiálu z archivů na různých správních úrovních včetně archivu Židovského muzea v Praze, což ostatně platí pro tuto práci jako celek.

Práci Lucie Kruchňové považuji za velmi zdařilou, beze zbytku naplnivší zadání. Velmi ráda ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

Pelhřimov, 29. května 2014

Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.